

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Кіки Владислава Володимировича
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
«Експериментальне дослідження стану кісткової тканини за умов розвитку
хронічної алкогольної інтоксикації»

за спеціальністю 091 – Біологія

Дисертація Кіки В.В. на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 – Біологія присвячена дослідженню щодо механізмів розвитку порушень у кістковій тканині та травному тракті лабораторних щурів на тлі тривалої алкогольної інтоксикації, а також застосуванню мінерало-вітамінних комплексів у якості профілактичних засобів з ціллю запобігання та усуненню негативних наслідків інтоксикації етанолом.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що хронічна алкогольна інтоксикація (алкоголізм) займає одне з провідних місць у структурі розвитку порушень різних систем організму людини, у тому числі і у органах рухової системи. Вплив алкогольної інтоксикації на стан кісткової системи та шлунково-кишковий тракт ще недостатньо вивчено, а також відсутні дієві засоби корекції наслідків, які спостерігаються у результаті тривалого вживання алкоголю.

Дисертація викладена українською мовою на 172 сторінках друкованого тексту. Ілюстрована 27 таблицями та 9 рисунками.

Складається з наступних розділів:

У вступі обґрунтовано актуальність обраної тематики, сформульовано мету роботи та задачі дослідження, подано коротку характеристику результатів дослідження, ступінь їх апробації та публікації.

Розділ 1- «Огляд літератури Проблема хронічної алкогольної інтоксикації», У першому розділі дисертації викладено огляд літератури,

У розділі 2 «Матеріали, об'єкти та методи дослідження» наведена схема проведення експерименту і обґрунтовано поділ дослідження на два етапи за різною схемою алкоголізації, віком і статтю експериментальних тварин, наведено склад мінерально-вітамінних комплексів, які запропоновано використовувати з профілактичною ціллю, наведено морфометричні і біохімічні методи дослідження.

Розділ 3 «Дослідження впливу хронічної алкогольної інтоксикації на кісткову систему та шлунково-кишковий тракт самців та самок щурів» присвячений опису отриманих експериментальних результатів, де розглядається вплив хронічної алкогольної інтоксикації на стан кісткової тканини, стан органів і тканин шлунково-кишкового тракту, стан антиоксидантно-прооксидантної системи головного мозку щурів, де експериментально доведено зниження якості показників стану кісткової тканини, порушення засвоєння і виведення кальцію, збільшення ступеню дисбіозу, розвиток запальних процесів, оксидативного стресу у слизових оболонках ШКТ у щурів, які хронічно вживали алкоголь.

У розділі 4 «Визначення ефективності профілактики порушень в кістковій та травній системах щурів при хронічній алкогольній інтоксикації» наведені результати експериментального дослідження ефективності застосування запропонованих вітаміно-мінеральних комплексів.

Таблиці відображають обсяг проведених досліджень і є високоінформативними.

У розділі 5 «Аналіз та узагальнення отриманих даних» розглядається і доказується вірогідність висловлених положень, формулюються рекомендації, які зумовлені адекватно-обраними науково-методичними підходами для вирішення поставленої мети і завдань, достатнім обсягом досліджуваного матеріалу, використанням сучасного комплексу взаємодоповнюючих морфометричних і біохімічних методів дослідження та статистичним аналізом цифрових показників. Запропонована схема патогенезу розвитку остеодистрофії, яка розвивається на тлі тривалої алкогольної інтоксикації

Висновки, загалом, відповідають поставленій меті і завданням і узагальнюють інформацію, одержану дисертантом в результаті проведених досліджень та опрацюванню і аналізу отриманих даних.

Список використаних джерел, у якому містяться посилання на 219 джерел вітчизняної та зарубіжної літератури.

Структура роботи в цілому відповідає загальній схемі побудови дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Науковий рівень дисертації та наукових публікацій відповідають вимогам ДАК України, встановлених для здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

Наукові дослідження за матеріалами дисертаційної роботи опубліковані в 10 наукових працях, з них 5 статей в наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України, 5 тез доповідей в матеріалах наукових конференцій.

Новизна представлених експериментальних результатів проведених досліджень та їх наукова обґрунтованість.

В роботі доведено, що головною ланкою у патогенезі порушень в кістковій системі, викликаних хронічною алкоголізацією, є розвиток оксидативного стресу в кістковій тканині і органах шлунково-кишкового тракту. Показано пригнічення антиоксидантної системи захисту, що призводить до зниження антимікробного захисту. Показано порушення обміну і розподілу кальцію, що призводить до зміни процесів ремоделювання кісток, що супроводжувалось зміною як морфометричних показників кісток, так і зміною співвідношення органічної і мінеральної складової у кістках.

З ціллю попередження і нормалізації виникаючих при тривалій алкоголізації порушень запропоновано застосування двох комплексів, складові котрих володіють антиоксидантними властивостями та містять мінеральні компоненти і необхідні вітаміни. Експериментально доведено ефективність застосування комплексів у якості профілактичного засобу, що запобігає порушенням у кістковій системі і організму в цілому. Показана висока ефективність комплексу, до складу якого входить кальцій з раковин молюсків (устриці).

Отримані результати дозволяють рекомендувати обрані комплекси з ціллю профілактики порушень, які виникають як наслідок алкогольної інтоксикації.

Запропонована схема патогенезу розвитку остеодистрофії, яка розвивається на тлі тривалої алкогольної інтоксикації

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Структура роботи в цілому відповідає загальній схемі побудови дисертацій та вимогам ДАК України до дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

За результатами наукового дослідження розроблена «Схема патогенезу алкогольної остеодистрофії», яка розкриває деякі механізми розвитку патологічних перетворень у кістковій тканині і шлунково-кишковому тракті при тривалій алкогольної інтоксикації.

Однак в ході рецензування роботи виникли зауваження щодо оформлення рукопису та його змісту. Було виявлено ряд технічних недоліків та помилок.

1. а) По тексту роботи виявлені численні синтаксичні помилки (зайві коми, відсутність розділових знаків), неузгодження відмінків, стилістично та граматично некоректні ділянки, тексту, Значна кількість невдалих, несогласованих виразів.
б) «Предмет дослідження» не відповідає назві дисертаційної роботи.
в) До завдання 3 немає висновку.
г) Відредагувати або завдання 6, або висновок 6.
д) Взагалі відсутнє завдання, яке потребує розкриття стану антиоксидантної і прооксидантної системи кісток, слизових оболонок ШКТ. Як здається, це є основним завданням дослідження: встановити негативний вплив алкогольної інтоксикації саме на ці системи, що потім супроводжується змінами різних показників.
2. В Анотації і надалі переформулювати речення стосовно зв'язку між головною ланкою патогенезу, статю (самки та самці). Чому статеві відмінності можуть пояснити, яка ланка патогенезу розвитку алкогольної інтоксикації є головною? (с.2, с. 61).
3. У розділі 3, 3.2.1. – термін «засвоєння кальцію» не відображає ті результати, які отримані. Мова йде про «затримання кальцію» . Всмокування не є засвоєння кальцію. Краще рахувати кількість кальцію, який затримується, а не виводиться.
4. Відредагувати назву розділу 4, так як мова йде лише про вивчення ефективності профілактичного застосування саме вітамінно-мінеральних комплексів, а не розглядаються інші засоби профілактики.
5. Формулювання висновків повинно розкривати зміст завдань (см.вступ) і відповідати поетапності і кількості завдань (Завдання 3 зі Вступу немає відповідного висновку; завдання 4 не розкрито у висновках).

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам.

Дисертаційна робота Кіки В. В «Експериментальне дослідження стану кісткової тканини за умов розвитку хронічної алкогольної інтоксикації» є повною та завершеною науковою працею яка містить низку нових, актуальних та достовірних результатів, що свідчать про її складність, систематичність та важливе значення у частині встановлення причин патологічного впливу хронічної алкогольної інтоксикації і містить обґрунтовані, експериментально доведені дані щодо ефективності використання вітаміно-мінеральних комплексів для зменшення негативного впливу алкогольної інтоксикації. Отримані автором результати є новими, достовірними та належно обґрунтованими.

Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022, а її автор Кіка В. В. заслуговує присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія.

Рецензент

Кандидат біологічних наук, доцент,

доцент кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти

Тетяна ГЛАДКІЙ

